

NT2 onderwijs

A photograph of a classroom where three young boys are engaged in an activity at a table. The table is covered with art supplies, including paint bottles in various colors (green, blue, red, yellow) and brushes. One boy on the right is looking intently at something in his hands, while the other two boys on the left are looking towards him. In the background, a green chalkboard is visible with some faint writing on it.

**Voelen zij zich
veilig genoeg om
aan leren toe te
komen?**

**Hoe kunnen
zij het beste
Nederlands
leren?**

**Wat weten en
kunnen zij al?
Hoe komt u
daarachter?**

Nederlands leren aan *anderstalige* kinderen

Goede opvang van vluchtelingenkinderen en andere nieuwkomers in ons onderwijs verdient onze zorg en aandacht.

Wij helpen u met praktisch advies, training, methoden en materiaal.

'Ieder kind heeft recht op de dag van vandaag.'

Janusz Korczak

Eerste opvang van nieuwkomers in de klas

Hoe checkt u het niveau van de leerling?

Wanneer er een leerling instroomt met wie je nauwelijks kunt communiceren, is de eerste vraag: wat kan deze leerling al? Is de leerling ooit naar school geweest? Om daar snel achter te komen, bevat het NT2-programma *Horen, zien en schrijven* een Starttoets. De materialen bevatten ook handige tips voor de opvang tijdens de eerste dagen. Als hulpmiddel voor technisch lezen bij nieuwkomers heeft het HCO de brochure *Taal en teken* ontwikkeld. Met een proeftekst in verschillende talen. Zo kunt u een inschatting maken van het startniveau van de leerling op het gebied van lezen. De brochure en bijlagen zijn gratis te downloaden vanaf www.hco.nl/nt2.

Eerste opvangtips van NT2-expert Josée Coenen

Het belangrijkste is natuurlijk eerst de kinderen op hun gemak te stellen en zich veilig te laten voelen. Verder alvast een paar tips voor de lessen Nederlands:

• Werk met vaste routines

Voor het lesprogramma en dan in het bijzonder het taalprogramma zijn vaste routines nodig. Denk aan vaste instructie-zinnen, opdat de leerlingen weten dat er een afwisseling tussen lessen is bijvoorbeeld. *Nu vertel ik een verhaal. Luister maar! Nu leer je woorden. Luister maar!* Ook al verstaan ze deze zinnen niet; doordat u steeds dezelfde zinnen gebruikt, weten ze na een paar keer wat er komt.

• Geef ruimte aan de eigen taal

Het is vermoeiend om een andere taal te horen die je niet of nauwelijks verstaat. Dit kunt u praktisch organiseren. Neem twee kurken en zet er vlagprikkers in: een Nederlandse vlag en een vlag die de leerlingen zelf kunnen maken. U geeft aan wanneer de voertaal Nederlands is en wanneer de leerlingen in hun eigen taal kunnen spreken.

Vluchtelingkinderen en school

Schoolgaan heeft voor kinderen die als vluchteling in Nederland zijn een bijzondere betekenis. Het is vaak een brug naar nieuw perspectief. De pedagogische taak die iedere school heeft, is juist voor deze leerlingen erg belangrijk.

Tips voor sociaal-emotionele opvang

- Betrek en ondersteun de ouders. Zij willen hun taak als opvoeder goed oppakken. Kinderen willen niets liever dan dat hun ouders weer 'gewone' ouders worden. Informeer ouders over het Nederlandse onderwijssysteem, opvoeden, de gezondheidszorg en de Nederlandse samenleving.
- Neem voldoende tijd om informatie te verzamelen over de gezinssituatie en de achtergrond van het kind en de familie.
- Sociale verbondenheid, preventie van pesten en discriminatie is voor deze kinderen - die vaak veel onveiligheid hebben meegemaakt - belangrijk. Als leerlingen zich veilig voelen op school, hebben zij een lagere kans op post-traumatische stress, depressie en angsten.
- Weersta de neiging om kinderen die uit een oorlogssituatie komen als slachtoffers te zien die voor het leven getekend zijn. De veerkracht van kinderen is enorm. Vluchtelingen vragen misschien wel specifieke aandacht in het onderwijs, maar die hoeft niet specifiek op trauma's gefocust te zijn. Het gaat vooral om het versterken van onderlinge sociale steun.

Gratis cursus online

Er is vanuit de overheid een gratis online cursus beschikbaar gesteld: *Steun bieden aan vluchtelingkinderen*. Hierin wordt aandacht besteed aan het omgaan met stress en het bevorderen van veerkracht en herstel. Kijk op www.augeo.nl. Als u zich registreert staat de cursus voor u klaar.

Startprogramma voor anderstalige leerlingen van groep 3 t/m 8 (6 t/m 12 jaar)

Horen, zien en schrijven

Horen, zien en schrijven is gericht op woordenschatontwikkeling en biedt een hulpmiddel bij de schriftelijke verwerking van de Nederlandse taal. Leerlingen kunnen er vrij zelfstandig mee werken. Ze oefenen in werkboekjes en aanvullend op de computer.

Vraag toegang tot een demoversie via www.bazalt.nl/hzs. U kunt dan een maand lang (vrijblijvend) werken met het programma.

Voor anderstalige leerlingen van groep 5 (8 t/m 15 jaar)

De bovenkamer, een kleurrijke grammatica van het Nederlands

De bovenkamer is een opzoekboek dat leerlingen jaren kunnen gebruiken. Het legt de Nederlandse taalverschijnselen uit, die voor anderstaligen niet zo vanzelfsprekend zijn. Bijvoorbeeld:

- Hoe bouw je een zin op?
- Hoe vervoeg je een werkwoord?
- Hoe maak je meervoud van woorden?
- Hoe is de zinsmelodie van een vragende zin?

Leerlingen leren hoe ze woorden kunnen benoemen en hoe ze een zin kunnen opdelen in zinsdelen. Daarvoor gebruiken ze gekleurde strookjes met symbolen: een visuele aanpak die veel inzicht biedt.

MATERIALEN

Voor leerkrachten van anderstalige leerlingen van groep 1 t/m 4 (en oudere kinderen als het om nieuwkomers gaat)

Woorden in prenten, plezier in voorlezen en werken aan woordenschat

Prentenboeken voorlezen aan kinderen stimuleert het leesplezier en het is goed voor de taalontwikkeling. Anderstalige leerlingen kunnen dit in het begin vaak niet volgen. *Woorden in prenten* ondersteunt u bij het voorlezen van tien bekende prentenboeken zoals *Rupsje Nooitgenoeg* en *Wil je mijn vriendje zijn?* U kunt hiermee de kinderen 75-80 woorden per week aanleren. De boeken bevatten in totaal 50 woordenschatlessen, 5 per prentenboek.

Zien is snappen, visuele handleiding voor taalonderwijs, naast reguliere taalmethode

Bij *Zien is snappen* leer je leerlingen o.a. de Nederlandse functiewoorden, zoals verwijswoorden en lidwoorden. Als ook hoe vorm je meervoud in het Nederlands? Hoe maak je verkleinwoorden in het Nederlands? Hoe maak je Nederlandse zinnen? *Zien is snappen* is een boek met veel foto's van lessen in de praktijk en materialen die u kunt gebruiken.

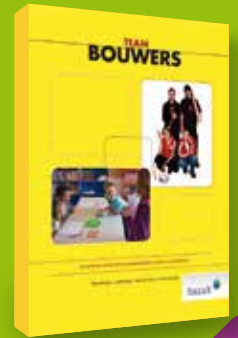

Hulpmiddelen om te werken aan verbinding en veiligheid in de groep

De onderlinge relaties van de kinderen in de groep zijn bepalend voor het veilige gevoel en de werksfeer. Hoe werkt u hier bewust aan in een groep met anderstalige leerlingen die elkaar niet altijd direct begrijpen of verstaan? Dat kan bijvoorbeeld door gezamenlijke beleving te creëren: een filmpje kijken, humor, spel, en beweging. Ook helpt het om activiteiten te doen, waarin de leerlingen elkaar steeds beter leren kennen.

Teambouwers, 100 teambuilding activiteiten om te werken aan veiligheid en samenwerking

De uitgave *Teambouwers* bevat een aanpak om het samenwerken in teams krachtig te stimuleren. Denk aan stap-voor-stap aanwijzingen, tips, variaties, meer dan 100 teambuilding activiteiten en kopieerbladen voor de 14 TeamBouwers; de beste teambuilding werkvormen. Zoek De Valse, Team Interview, Gelijk-Ongelijk, om er een paar te noemen. Met deze activiteiten stimuleert u een positief klimaat in de teams en in de hele groep. Bij het werken in een groep met leerlingen die de Nederlandse taal nog niet goed beheersen, kunt u de activiteiten aanvullen en uitvoeren met behulp van beeld, tekenen en beweging.

Onderwijs aan nieuwkomers

Materialen

Welke materialen gebruik je in de klas?

Extra Training en Opleiding

Welke training, opleiding of begeleiding is er nodig?

Basis Trainingen

Begeleiding

DE BASIS

Algemene training over NT2-ontwikkeling en NT2-onderwijs

- Voor: alle basisschoolleerkrachten en IB/RT.
- Over: NT2-didactiek, NT2-onderwijs en NT2-lesmateriaal.

Workshop Leren werken met Horen, zien en schrijven

- Voor: leerkrachten met nieuwkomers ouder dan 6 jaar.
- Over: leren werken met NT2-startprogramma *Horen, zien en schrijven*.

Training NT2, weg ermee?

- Voor: directieleden, IB en taalcoördinatoren.
- Over: risicomomenten in de onderwijsloopban van anderstaligen, visie en beleid ontwikkeling aansluitend op de behoeftes van NT2-leerlingen, de relatie tussen toets scores en woordenschatonderwijs en verkenning van de mogelijkheden tot veranderingen in de school.

Cursus Woorden in prenten

- Voor: peuterleidsters en leerkrachten in groep 1 en 2 met veel anderstaligen.
- Over: leren werken met *Woorden in prenten* dat een vereenvoudigde versie biedt van tien bekende prentenboeken, bijvoorbeeld *Rupsje Nooitgenoeg*, *Wil je mijn vriendje zijn?*, *Max en de Maximonsters* en *Plons!*. De verhalen vormen de kern van de vijftig woordenschatlessen (vijf lessen per titel) in *Woorden in prenten*.

Cursus Zien is snappen

- Voor: alle basisschoolleerkrachten die te maken hebben met anderstaligen.
- Over: de visuele handleiding *Zien is snappen*; kennis en inzicht opdoen over het onderwijzen van Nederlandse taalverschijnselen zoals de lidwoorden, zinnen, aanwijzende voornaamwoorden, samenstellingen, verbuigingen en vervoegingen, de verschillende er's (plaats-er, tel-er), klanken en letters.

EXTRA

Cursus Coöperatieve Leerstrategieën: de basis

- Voor: alle basisschoolleerkrachten.
- Over: het werken met Coöperatieve Leerstrategieën zoals Genummerde Koppen Bij Elkaar, TafelRondje, Drie Stappen Interview en andere Didactische Structuren.

Cursus Coöperatieve Leerstrategieën: Taal

- Voor: alle basisschoolleerkrachten.
- Over: leren werken met Coöperatieve Leerstrategieën leerlingen toegepast in het taalonderwijs voor het oefenen van de Nederlandse taal.

Cursus Klankonderwijs

(onderdeel van Zien is snappen)

- Voor: kleuterleerkrachten met veel anderstalige leerlingen.
- Over: het leren herkennen en uitspreken van de Nederlandse klanken (fonemen); als goede voorbereiding van anderstalige kleuters op begrip, verstaanbaarheid en het technisch lezen vanaf groep 3.

Cursus De bovenkamer

- Voor: leerkrachten van groep 5 t/m 8 en onderbouw VO.
- Over: het leren werken met De bovenkamer, een visueel opzoekboek voor de Nederlandse grammatica.

Cursus Taalkracht 10!

- Voor: alle basisschoolleerkrachten met anderstalige leerlingen.
- Over: alle facetten van het taalonderwijs op de basisschool, met speciale aandacht voor taalzwakke en NT2-leerlingen.

Post hbo-opleiding Leraar Nederlands voor anderstaligen (NT2)

- Voor: alle basisschoolleerkrachten die te maken hebben met anderstaligen en zich diepgaand willen specialiseren in NT2-onderwijs.
- Over: verschillende aspecten van NT2-onderwijs op alle niveaus in de school; specialistische intensieve jaaropleiding met theorie- en praktijkcomponent.

Begeleiding gericht op leerkrachtvaardigheden

Coaching op de werkvloer

- Voor: alle basisschoolleerkrachten met anderstalige leerlingen.
- Over: dat wat een leerkracht inbrengt aan vragen rondom de eigen ontwikkeling.

Vraag gestuurde begeleiding

- Voor: leerkrachten, IB, taalcoördinatoren, schoolleiders en/of schoolbesturen
- Over: o.a. hulp/advies bij het inrichten van de taalleeromgeving, meedenken over NT2-beleid in de school, een plan maken voor tweedejaarsnieuwkomers, keuzebegeleiding in aanvullend materiaal en de leerlijnen van NT2-leerlingen.

Inspiratie- en intervisiebijeenkomsten

- Voor: basisschoolleerkrachten met veel anderstaligen in de klas
- Over: verschillende thema's rondom onderwijs aan anderstalige leerlingen, door uitwisseling van ervaringen met collega's van andere scholen, bijvoorbeeld binnen een stad, regio of bestuur.

Begeleiding gericht op leerlingen

Toetsen van taalvaardigheden van leerlingen en advies

- Voor: nieuwkomers vanaf 7 jaar, na 1 jaar Nederlands onderwijs.
- Bepaling van het Nederlandse taalniveau op het gebied van woordenschat, zinsbegrip, spreekvaardigheid, technisch lezen en uitspraak, gevolgd door een advies voor vervolgonderwijs.

Intelligentieonderzoek bij NT2-leerlingen en advies

- Voor: alle anderstalige basisschoolleerlingen.
- Onderzoek naar de intelligentie, gevolgd door handelingsgerichte adviezen over onderwijsbehoefte en passend onderwijsaanbod.

Lessenserie Laat maar zien wie je bent

- Voor: groepen met nieuwkomers, max. 10 leerlingen.
- Speciaal voor anderstalige leerlingen, om sociale vaardigheden te oefenen en problemen met betrekking tot sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen te signaleren.

BEGELEIDING

Vragen?

Heeft u een vraag over onderwijs aan anderstalige leerlingen? Start er binnenkort op uw school een nieuwkomersgroep? Neem contact op voor advies en begeleiding op maat via: info@nt2onderwijs.nl.

Onze experts helpen u graag

Bij Bazalt, HCO en RPCZ werkt een aantal adviseurs gespecialiseerd en opgeleid in NT2-onderwijs. Zij hebben daarnaast jarenlange ervaring in de praktijk met het onderwijs aan anderstaligen, van kleuters tot jongvolwassenen.

Bazalt

Marije Heijdenrijk

HCO

Josée Coenen

HCO

Marloes Alblas

HCO

Lieke de Jonge

HCO

Désirée Herber

RPCZ

Ellen Joosten

RPCZ

Monique v.d.
Knaap

Meer weten?

Kijk op www.nt2onderwijs.nl voor een overzicht van alle materialen en activiteiten.

Direct inschrijven voor een cursus, training of opleiding?

Op www.nt2onderwijs.nl staan de startdata van alle cursussen en trainingen op open inschrijving en de post hbo-opleiding. Direct inschrijven via de website is mogelijk.

NT2-onderwijs is een gezamenlijk project van de bij Bazalt Groep aangesloten stichtingen:

bazalt
www.bazalt.nl/nt2
088-5570500

Uw educatieve partner
www.hco.nl/nt2
070-4482828

RPCZ
www.rpcz.nl/nt2
0118-480800